

USA-diplomater godkände massdödande i Indonesien

Den 2 december 1965 godkände amerikanska diplomater massdödande i Indonesien. Vad betyder det idag?

USA-ambassaden i Indonesien skickade ett telegram till utrikesdepartementet den 2 december 1965 med en förfrågan om finansiering av civila grupper som USA visste var inbegripna i en våldsam kampanj för att eliminera kommunistiskt inflytande i Indonesien. Då var dessa civila grupper och den indonesiska militären, ledd av general Suharto, i full färd med att massakrera och utrensa kommunister och misstänkta kommunister, som svar på vad militären påstod var ett kupp försök den 30 september 1965.

Kampanjen resulterade i dödandet av omkring 500.000 människor. Ytterligare runt 750.000 fängslades, torterades och diskriminerades i decennier. Den var början på militärstyret i Indonesien. Den mycket repressiva militären har behållit sitt inflytande. Reformerna har varit långsamma och ofullständiga också efter Indonesiens övergång till demokrati 1998-1999. De för massvåldet ansvariga har aldrig straffats.

Dokumentärfilmerna "The Act of Killing" och "The Look of Silence", som bägge har visats av SVT under året, har på nytt riktat uppmärksamheten mot massakrerna och den straffrihet som förövarna åtnjuter. Men de indonesiska styrkorna är inte ensamma om ansvaret för händelserna.

Förenta staterna hjälpte till med att skapa förutsättningarna för dödandet. De stödde, snarare än hindrade eller fördömde, förövarna. Förenta staterna var inte ensamma, brittiska och australiska tjänstemän stödde också dödandet. CIA har kallat det för "ett av det 20:e århundradets värsta massmord".

I början av 1960-talet hade Indonesien en "vänsterpresident", Sukarno, och världens tredje största kommunistparti. USA:s regering trodde att Sukarno och kommunistpartiet hotade att göra Indonesien till "nästa Kina", som skulle hota USA:s strategiska och kommersiella intressen. Förenta staterna vidtog hemliga åtgärder mot Sukarno under 1950-talet och begränsade biståndet under 1960-talet, finansierade primärt militära biståndsprogram. USA-tjänstemän odlade relationerna med ledare för oppositionen mot Sukarno. I februari 1965, när spänningarna ökade i Indonesien, godkände Förenta staterna en hemlig aktionsplan för att "slå sönder PKI" genom "hemliga operationer" och stöd till anti-kommunistiska grupper.

Den 30 september 1965 mördade en grupp yngre officerare sex av de högsta generalerna. Redan nästa dag greps de av militären under ledning av general Suharto. Det finns inga bevis för att morderna var organiserade av

kommunistpartiet eller del av en större komplot, trots det agerade Suharto för att smutskasta kommunistpartiet och andra vänsterorganisationer och utmålade morderna som ett kommunistiskt kupp försök. Militären förbigick president Sukarno och började omedelbart tillsammans med studenter och muslimska organisationer en kampanj för att "krossa" kommunistpartiet.

Den 5 oktober rekommenderade USA:s ambassadör Green att USA skulle sprida anti-kommunistisk propaganda och utrikesminister Dean Rusk ville uppmuntra militären "att fullfölja mot kommunistpartiet". Den 12 oktober hade USA, medvetna om att militären organiserade anti-kommunistiska attacker, försäkrat sig om att briterna skulle avstå från sin konfrontation med Indonesien i Malaysia för att låta den indonesiska militären "rätta till sakerna" hemma.

Trots detta planerade Rusk och säkerhetsansvariga att förse militären med vapen och kommunikationsutrustning och USA:s biståndsorgan organiserade hjälp till den civila anti-kommunistiska koalitionen och militären. I februari 1966 konstaterade ambassadör Green belåtet att "kommunisterna ... har decimerats genom stora massakrer". USA:s stöd ökade i mars 1966, när militären sköt Sukarno längre bort från scenen, och levererade bistånd som varit infruset medan Sukarno var vid makten. Även om dödandet minskade så fortsatte det fram till slutet av 1968. När CIA i september 2015 offentliggjorde president Lyndon Johnsons dagliga kommentarer bekräftade dessa att presidenten var väl medveten om händelserna i Indonesien men inte gjorde något för att stoppa dödandet.

Suharto förblev vid makten till 1998 med starkt USA-stöd. Banden mellan USA:s och Indonesiens militär bibehölls också trots Indonesiens olagliga, dödliga ockupation 1975-1999 av Östtimor och mycket repressiva antiupprorskampanj i Västpapua.

I ett tal i januari 1966 sade senator Robert Kennedy: "Vi har uttalat oss mot omänskligt slaktande utfört av nazisterna och kommunisterna. Men kommer vi också att uttala oss mot det omänskliga slaktandet i Indonesien där över 100.000 påstådda kommunister har varit inte förövare utan offer?" Kennedy argumenterade för att USA måste uttala sig mot allt massdödande.

Överlevande och släktingar till offer lider fortfarande av diskriminering i Indonesien och det påstådda hotet från kommunism används fortfarande för att rättfärdiga politisk och social repression. Ett halvt sekel efter att massakrerna började har Indonesiens president Widodo och hans ministrar vägrat att be om ursäkt och stött den felaktiga historieskrivningen att kommunistpartiet har lika stort ansvar för våldet trots det minimala kommunistiska motståndet då. Förövare har fortfarande maktpositioner både lokalt och nationellt.

Oppenheimers Dokumentärfilm “The Look of Silence“ följer en man som söker de som dödade hans bror under massdödandet 1965-1966. Till slut lyckas han hitta mördarna. Varken de eller andra som var delaktiga och ledde honom till mördarna tycks ångra sina illdåd eller vara rädda för följderna.

Tommy Pollák

Källa: Kai Thaler, The Washington Post, <https://www.washingtonpost.com/news/monkey->

[cage/wp/2015/12/02/50-years-ago-today-the-u-s-embassy-endorsed-mass-killings-in-indonesia-heres-what-that-means-for-today/](https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2015/12/02/50-years-ago-today-the-u-s-embassy-endorsed-mass-killings-in-indonesia-heres-what-that-means-for-today/)

Not: Kai Thaler är doktorand i statskunskap vid Harvarduniversitetet och studerar inbördeskrig, politiskt våld och statsbyggande. Han finns på Twitter som @KaiMThaler.

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA. Material som publiceras i Merdeka & ÖsttimorInformation kan också publiceras i <http://www.globalarkivet.se>.